

16 lipca 1993 r.

RPO/112351/93/II/JS

Sąd Najwyższy
Izba Karna
ul. Ogrodowa 6
00-950 Warszawa

W n i o s e k

Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 13 pkt 3 w zw. z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym /Dz.U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 i Nr 53, poz. 306/ oraz art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich /Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471/

w n o s z ę

o podjęcie uchwały wyjaśniającej budzący wątpliwości przepis art. 89 k.k., a mianowicie - zawierającej odpowiedź na pytanie, czy wymieniony przepis ma zastosowanie do skazanego za wykroczenie na karę dodatkową zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów na okres przekraczający 1 rok?

U z a s a d n i e n i e

Przepis art. 89 k.k. stanowi, że: "Skazanego na karę dodatkową, wymienioną w art. 38 pkt 1 - 4, sąd może zwolnić od reszty kary, uznając ją za wykonaną po upływie połowy okresu, na który ją orzeczono, nie wcześniej jednak niż po roku, jeżeli skazany w tym czasie przestrzegał porządku prawnego." Wśród wymienionych zaś w art. 38 pkt 1 - 4 k.k. kar dodatkowych występuje kara dodatkowa zakazu prowadzenia pojazdów me-

chanicznych lub innych pojazdów, która może być orzeczona także za niektóre wykroczenia na okres od 6 miesięcy do 3 lat /art. 28 § 1 pkt 2 i art. 29 i 1 k.w./.

Jeżeli kara dodatkowa zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów jest orzeczona za wykroczenie na okres powyżej 1 roku, to wyłania się budzące wątpliwości zagadnienie prawne, które sprowadza się do pytania, czy przepis art. 29 k.k. ma zastosowanie do tak ukaranego sprawcy tego wykroczenia?

Wątpliwości co do dopuszczalności stosowania przepisu art. 89 k.k. do skazanych za wykroczenia na karę dodatkową zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów na okres przekraczający 1 rok nasuwają się oczywiście wtedy, gdy się zważy, że:

- wymieniony przepis mieści się w rozdziale traktującym o zasadach wykonania kary, które nie wykluczają w sposób wyraźny jego stosowania do wspomnianych skazanych,
- takiego lub podobnego przepisu nie zawierają kodeks wykroczeń i kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia,
- przepis art. 1 § 1 kodeksu karnego wykonawczego stanowi, że: "Wykonanie orzeczeń w postępowaniu karnym sądowym i postępowaniu w sprawach o wykroczenia odbywa się według przepisów niniejszego kodeksu".

Przedstawiona kwestia prawna, choć występuje w praktyce sądowej oraz kolegiów do spraw wykroczeń, nie była dotychczas przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, a w piśmiennictwie prawniczym zarysowały się w tej kwestii dwa poglądy, które pogłębiają wspomniane już wątpliwości i w praktyce mogą skutkować sprzeczne jej rozstrzyganie. Pierwszy bowiem z tych poglądów głosi, że zwolnienie od reszty kary zakazu prowadzenia pojazdów nie może nastąpić, gdy została ona wymierzona za wykroczenie dlatego, że w kodeksie wykroczeń nie ma normy analogicznej do art. 89 k.k., a nadto, że zasada ta ma zastosowanie niezależnie od tego, jaki organ orzekł w sprawie o wykroczenie: kolegium do spraw wykroczeń, czy sąd /p. R. Stefański: Zakaz prowadzenia pojazdów, Warszawa 1990, s. 143-144/. Natomiast drugi z owych poglądów

streszcza się w zdaniu, że jeżeli w sprawie o wykroczenie zapadło prawomocne orzeczenie w postępowaniu sądowym /art. 455 - 461 k.p.k./, to jego wykonanie odbywa się na zasadach kodeksu karnego wykonawczego nie tylko w części dotyczącej kar aresztu zasadniczego lub zastępczego /art. 96 § 3 k.p.s.w./, ale również i w części dotyczącej kar ograniczenia wolności, kar majątkowych, kar dodatkowych oraz zastosowanych środków zabezpieczających i wychowawczych /p. S. Paweła: Kodeks karny wykonawczy, Komentarz, Warszawa 1972, s. 10/.

Jeżeli się przyjmie, że ten ostatni pogląd jest trafny, to w konsekwencji za logiczne i zgodne z zasadami sprawiedliwości społecznej wypadnie uznać stwierdzenie, że przepis art. 89 k.k. ma zastosowanie także do skazanych przez kolegię do spraw wykroczeń za wykroczenia na kary dodatkowe zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów na okres powyżej 1 roku, a nadto, że i w takich wypadkach wnioski o zwolnienie na podstawie wymienionego przepisu od reszty omawianej kary dodatkowej /po upływie połowy okresu, na który ją orzeczono, nie wcześniej jednak niż po roku/ podlegają rozpoznaniu w trybie art. 185 kodeksu karnego wykonawczego.

W każdym razie, w przedstawionej sytuacji, za uzasadnione należy uznać wystąpienie do Sądu Najwyższego z wnioskiem o podjęcie uchwały wyjaśniającej budzący wątpliwości przepis art. 89 k.k., a mianowicie - zawierającej odpowiedź na pytanie, czy wymieniony przepis ma zastosowanie do skazanego za wykroczenie na karę dodatkową zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych lub innych pojazdów na okres przekraczający 1 rok?

Prof. dr Tadeusz ZIELIŃSKI

ew.